

УДК378.03:34(043.2)

Перехрест О.,
Васильківський коледж НАУ, Васильків

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ – СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Невід’ємною складовою становлення та розвитку системи соціальної роботи є професіоналізм фахівця соціальної сфери, значну роль у формуванні якого складає професійна комунікативна компетентність. З метою підвищення ефективності соціальної роботи фахівець повинен володіти знаннями, а також засвоїти вміння професійної комунікації.

Комунікацією називають процес передачі інформації та обміну думками і почуттями між людьми у різних сферах діяльності. Для соціальних працівників поняття комунікації носить значно ширший характер і пояснює встановлення певної взаємодії між спеціалістом та клієнтом.

Поняття «компетентність» означає досконале знання своєї справи. До змісту компетентності відноситься рівень освіти, життєвий та професійний досвід. Професійна компетентність соціального працівника – це комплекс знань, умінь, навичок та індивідуальних якостей, що забезпечують налагодження взаємодії з клієнтами і колегами.

Комунікативна компетентність означає здатність здійснювати ефективну міжособистісну взаємодію з метою обміну інформацією, спираючись на знання особливостей комунікативного процесу, засобів спілкування, психологічних і комунікативних типів партнерів, технологій і прийомів впливу на людей[1].

Д. Годлевська визначає комунікативну компетентність як комплекс комунікативних знань, мовленнєвих умінь і навичок, а саме: уміння визначати цілі та завдання професійного спілкування; концентрувати й розподіляти увагу; володіти голосовими модуляціями; володіти технікою та логікою мовлення; викликати емоційний відгук у клієнта; соціальної перцепції або «читання по лицьо»; правильно будувати публічні виступи з урахуванням аудиторії; аналізувати конфліктні й кризові ситуації та знімати їх завдяки комунікативним умінням [2].

Комунікативна компетентність соціального працівника – це складна система, яка складається з досвіду міжособистісного спілкування, загальної ерудиції та специфічних методів навчання.

Формування професійної комунікативної компетентності соціальних працівників забезпечується дотриманням певних соціально-педагогічних умов.

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Науковці виокремлюють три етапи формування комунікативної компетентності майбутніх соціальних працівників – початковий, основний, завершальний. Кожен з яких має на меті вирішення певних завдань, а саме усвідомлення сутності власного комунікативного досвіду, отримання необхідних знань та навичок, активне використання отриманих знань у професійній діяльності [3].

У вищих навчальних закладах для підготовки фахівців соціальної сфери викладають спеціалізовані курси, що дають можливість ефективно підвищити рівень формування професійної комунікативної компетентності майбутніх соціальних працівників. До таких курсів відносяться «Деонтологія», «Основи красномовства», «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування», «Українська мова за профспрямуванням», тощо.

З метою розвитку та підвищення комунікативних якостей студентів використовуються технології активного навчання. Програвання ситуацій, сюжетно-рольові ігри, дискусії та інші методи дають можливість студентам під час практичних занять навчитися формулювати свої думки, лаконічно їх висловлювати, обґрунтовувати поведінку та стратегії прийняття рішень.

Тренінги у педагогічному процесі сучасної вищої школи – це можливість формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Адже у процесі проведення тренінгу основні зусилля спрямовуються на поглиблення рефлексії, досягнення взаємоповаги між учасниками, формування взаєморозуміння, а також сприяння самоусвідомленню та самовираженню.

Комунікативна компетентність поруч з ефективною практичною діяльністю – це запорука успішності навчання студентів та досягнення його основної мети – підготовки висококваліфікованого фахівця, здатного думати і приймати професійні та швидкі рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вайнола Р. Х. Змістові аспекти професійної підготовки майбутнього соціального педагога у вищому навчальному закладі / Р. Х. Вайнола // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова: зб. наук. праць (Серія: 11 «Соціальна робота. Соціальна педагогіка»). – 2010. – Вип. 11. – С. 60-68.

2. Годлевська Д. М. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах педагогічного університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Д. М. Годлевська. – К., 2007. – 21 с.

3. Капська А. Й. Соціальна робота: навч. посібник / А. Й. Капська. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 328 с.